

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR KONUSUYLA İLGİLİ

Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku*, Ekin, 4. Baskı, 2021’de

Kendisine Cevap Aranan Sorulardan Örnekler

<https://www.anayasa.gen.tr/tah.htm>

1. Milletlerarası andlaşmaların onaylanması, yayınlanması, yürürlüğe konulması, sona erdirilmesi ve benzeri konular Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenebilir mi?

2. 15 Temmuz 2018 tarihine kadar, milletlerarası andlaşmaların onaylanması, yayınlanması, yürürlüğe konulması, sona erdirilmesi ve benzeri konular neyle, hangi kanunla düzenleniyordu?

3. 15 Temmuz 2018 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan 9 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Anayasamıza uygun mudur?

4. Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi kimin tarafından verilir? Bu konuda her milletvekili kanun teklifi verebilir mi? Bunu yasaklayan bir Anayasa hükmü veya TBMM İçtüzüğü hükmü var mı? Aynı milletlerarası andlaşma hakkında birden fazla milletvekili kanun teklifi verirse ne olur?

5. Akdedilmiş ve Cumhurbaşkanı tarafından meclise onaylanmasının uygun bulunması için sunulmuş bir milletlerarası andlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasına dair bir kanun teklifi TBMM Başkanlığına sunulmaz ise ne olur? Böyle bir milletlerarası andlaşma yürürlüğe girebilir mi?

6. Cumhurbaşkanı, milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun teklifi sunabilir mi? Sunması daha yararlı olur muydu?

7. Uygulamada milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tekliflerini kim vermektedir? Bu kanun tekliflerini bu kişinin vermesi yerinde midir?

8. TBMM, milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunmasına dair iradesini “kanun” değil, “parlâmento kararı” biçiminde açıklayamaz mı? Neden? “Parlâmento kararı” biçiminde açıklaması daha isabetli mi olurdu?

9. Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tekliflerinin TBMM’de görüşülmesi safhasında milletvekilleri değişiklik önergesi verebilir mi? Anayasamızda veya İçtüzükte bunu engelleyen bir hüküm var mıdır? Milletvekillerinin değişiklik önergesi vermesinin doğuracağı sakıncalar var mıdır?

10. Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanunlarda uygun bulunan milletlerarası andlaşmanın metni tekrarlanmakta mıdır? Neden?

11. Uygun bulma kanunlarına karşı Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılabilir mi? Açılırsa Anayasa Mahkemesi bu kanunların nesini denetleyebilir?

12. TBMM, şartlı veya süreli uygun bulma kanunu çıkarılabilir mi?

13. Cumhurbaşkanı milletlerarası andlaşmaları onaylama iradesini “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” ile mi yoksa “Cumhurbaşkanı kararı” ile mi açıklar?

14. Cumhurbaşkanının onay işlemi Resmî Gazetede tek başına mı, yoksa onayladığı milletlerarası andlaşmanın metniyle birlikte mi yayınlanır?

15. Cumhurbaşkanı, onay işlemi geri alabilir veya ilga edebilir mi?

16. Cumhurbaşkanının onay yetkisi, bağlı yetki midir, yoksa takdiri bir yetki midir? Yani TBMM’nin onaylanmasını uygun bulduğu bir milletlerarası andlaşmayı Cumhurbaşkanı onaylamayı reddedebilir veya onaylamayı süresiz bir şekilde bekletebilir mi? Yoksa TBMM’nin onaylanmasını uygun bulduğu milletlerarası andlaşmayı Cumhurbaşkanı onaylamak zorunda mıdır?

17. TBMM’nin onaylanmasını kanunla uygun bulduğu bir milletlerarası andlaşma, henüz cumhurbaşkanı tarafından onaylanmamış iken cumhurbaşkanı değişmiş ise, yeni Cumhurbaşkanı bu milletlerarası andlaşmayı onaylayabilir mi? Veya onaylamayı reddedebilir mi?

18. Bir milletlerarası andlaşmanın Anayasamızın 90’ıncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan gruplara giren bir milletlerarası andlaşma olup olmadığı konusunda tereddüt ortaya çıkmış ise bu tereddüt nasıl giderilir? Bu tür tereddütlü milletlerarası andlaşmaları, Cumhurbaşkanı, TBMM’nin uygun bulma kanunu olmadan, tek başına onaylayabilir mi?

19. Anayasamızın 90’ıncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan gruplara giren bir milletlerarası andlaşmayı Cumhurbaşkanı onaylamayabilir veya bekletebilir mi?

20. Anayasamızın 90’ıncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan gruplara giren ve dolayısıyla onaylanması için uygun bulma kanununa ihtiyaç olmayan bir milletlerarası andlaşmayı, onaylamadan önce Cumhurbaşkanı kendi isteğiyle TBMM’ye uygun bulma kanunu çıkarması için sunabilir mi?

21. Onaylanmaları için kanunla uygun bulunmaları gerekli olmayan andlaşmalar için de TBMM kendi inisiyatifıyla uygun bulma veya bulmama kanunu çıkarılabilir mi?

22. Milletlerarası andlaşmalar yayınlanmadan yürürlüğe konulabilir mi? Yayınlanmadan yürürlüğe konulabilecek milletlerarası andlaşmalar var mıdır? Bunlar için ne yapılmalıdır?

23. Yayınlanması gereken şey nedir? Cumhurbaşkanının onay işlemi mi, yoksa milletlerarası andlaşmanın kendisi mi?

24. Milletlerarası andlaşmaların yayınlanması nerede yapılmalıdır?

25. Cumhurbaşkanı, TBMM'nin onaylanmasını kanunla uygun bulduğu ve kendisinin de imzalayıp onayladığı bir milletlerarası andlaşmayı Resmî Gazetede yayınlamayabilir mi? Veya yayınlanmasını yıllarca bekletebilir mi?

26. Milletlerarası andlaşmanın Resmî Gazetede yayınlanmış olması onun yürürlüğe girdiği anlamına gelir mi? Milletlerarası hukukta ayrı bir “yürürlüğe koyma” kavramı var mıdır? Varsa bunun altında ne yatar?

27. Milletlerarası hukukta milletlerarası andlaşmaların yürürlüğe konulması için yapılması gereken işlemler nelerdir?

28. Cumhurbaşkanı, TBMM'nin onaylanmasını kanunla uygun bulduğu, kendisinin imzalayarak onayladığı ve hatta Resmî Gazetede yayınladığı bir milletlerarası andlaşmayı, yürürlüğe koymayı reddedebilir veya yürürlüğe koymayı yıllarca bekletebilir mi? Neden?

29. Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan, Resmî Gazetede yayınlanan ve milletlerarası hukuk bakımından gerekli işlemler ikmal edilerek yürürlüğe konulan bir milletlerarası andlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinin tespit edilmesi ve bu tarihin Resmî Gazetede yayınlanması neden gereklidir? Bu işlemi kim yapar?

31. Milletlerarası hukukta milletlerarası andlaşmaları feshetmek veya bunlardan çekilmek mümkün müdür?

<https://www.anayasa.gen.tr/tah.htm>